

POSTANOWIENIE

20 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Beata Janiszewska

na posiedzeniu niejawnym 20 września 2024 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku M. S.

z udziałem A. K., A. G., E. G., B. S. i J. S.

o zasiedzenie,

na skutek skargi kasacyjnej M. S.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Łomży

z 30 grudnia 2022 r., I Ca 348/22,

1. odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania,

2. zasądza od M. S. na rzecz A. G. i E. G. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty, tytułem kosztów postępowania.

[SOP]

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni M.S. wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w Łomży oddalającego apelację skarżącej w sprawie o zasiedzenie prowadzonej z udziałem A.G., E.G. oraz innych osób.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jako pierwszą przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Ujęła je w formę pytania o to, „czy pojęcie drogi utwardzonej uznawanej za urządzenie trwałe i widoczne zgodnie z art. 292 kc, należy rozumieć jednakowo w każdym stanie faktycznym bez uwzględnienia potrzeb posiadacza i że proces utwardzenia drogi powinien prowadzić do bezwzględnego skutku w postaci twardości drogi, czy prawidłowa wykładnia pojęcia »utwardzenia« prowadzi do wniosku, że wystarczające jest utwardzenie, które zaspokaja potrzeby jej posiadacza” (s. 3 skargi). Wnioskodawczyni przedstawiła również krótki wywód mający uzasadniać występowanie w sprawie tak ujętego zagadnienia.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa przywołanie przyczyny kasacyjnej unormowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga poprawnego zidentyfikowania problemu, w tym odniesienia go do konkretnych przepisów. Konieczne jest także przedstawienie argumentów prowadzących do rozbieżnych ocen danego zagadnienia (zob. postanowienie SN z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01). Istotność problemu prawnego wyraża się w tym, że ma on znaczenie precedensowe dla rozstrzygania podobnych spraw lub rozwoju jurysprudencji (zob. postanowienie SN z 23 marca 2012 r., I CSK 496/11). Obowiązkiem wnoszącego skargę jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (zob. postanowienie SN z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14).

Tylko we wskazanych wyżej okolicznościach może być realizowana publicznoprawna funkcja skargi kasacyjnej. Jednocześnie przedstawiony Sądowi Najwyższemu problem musi mieć konkretny związek z rozstrzygnięciem danej sprawy, to jest z zarzutami skargi oraz podstawą prawną i faktyczną zaskarżonego orzeczenia (zob. postanowienie SN z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13). Przyjęcie

sprawy do rozpoznania ma bowiem na celu zarówno realizację interesu publicznego jak i ochronę praw prywatnych. Zagadnienie prawne powinno mieć więc taki wymiar problemowy, aby udzielona przez Sąd odpowiedź miała znaczenie dla rozstrzygnięcia o zasadności skargi kasacyjnej wniesionej w sprawie, w której pytanie zostało zadane, a jednocześnie – dzięki uniwersalnemu ujęciu – odpowiedź ta uzyskiwała walor aplikacyjny w rozstrzyganiu innych spraw.

Zacytowane na wstępie pytanie nie spełnia opisanych wyżej wymagań, a w konsekwencji nie uzasadnia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z powołaniem się na przyczynę kasacyjną unormowaną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Sformułowane przez skarżącą zagadnienie odnosi się do kwestii dalece kazuistycznej; problem stopnia utwardzenia drogi koniecznego, koniecznego do uznania, że droga ta stanowi „urządzenie” w rozumieniu art. 292 k.c., nie stanowi abstrakcyjnego problemu jurydycznego. Pojęcie „utwardzenia” nie występuje w ogóle w Kodeksie cywilnym, a ocena, czy określone urządzenie jest „trwałe i widoczne”, powinna być dokonywana *ad casum*, z uwzględnieniem okoliczności konkretnego przypadku, przede wszystkim natury i funkcji danego urządzenia oraz kontekstu, w jakim ono funkcjonuje.

Niezależnie od powyższego należy zauważyć, że skarżąca nie przedstawiła argumentów mających świadczyć o tym, by dostrzegany przez nią problem był poważny, trudny do rozwikłania. Nie wyjaśniła również, w jaki sposób na wynik niniejszej sprawy miałyby przekładać się różne, możliwe do przyjęcia oceny tego, „czy pojęcie drogi utwardzonej uznawanej za urządzenie trwałe i widoczne zgodnie z art. 292 kc, należy rozumieć jednakowo w każdym stanie faktycznym bez uwzględnienia potrzeb posiadacza i że proces utwardzenia drogi powinien prowadzić do bezwzględnego skutku w postaci twardości drogi, czy prawidłowa wykładnia pojęcia »utwardzenia« prowadzi do wniosku, że wystarczające jest utwardzenie, które zaspokaja potrzeby jej posiadacza”.

Jako drugą przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wnioskodawczyni wskazała oczywistą zasadność skargi. Przedstawiła przy tym krótki wywód dotyczący istoty art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oraz wskazała, że „[t]akie okoliczności zachodzą w przedmiotowej sprawie, w sytuacji gdy Sąd II instancji

dopuszczał się zarówno naruszenia prawa materialnego, ale także tak dalece przepisów postępowania, które doprowadziły do uznania, że w przedmiotowej sprawie w ogóle zachodziły przesłanki do zasiedzenia służebności gruntowej przez wnioskodawczynię, zwłaszcza przez uznanie, iż późniejsze prace wykonane na drodze przez gminę miałyby podważyć samodzielność wykonania drogi – zdaniem Sądu koniecznej do zasiedzenia przesłanki. Z kolei odnośnie do pojęcia samodzielności wykonania przedmiotowego urządzenia – podkreślenia wymaga, że drobne prace wspomagające wykonanie urządzenia nie odbierają działaniu głównego wykonawcy urządzenia cechę samodzielności. W dalszej kolejności, z utrwalonej linii orzeczniczej wynika, że nie jest to wymóg konieczny do zasiedzenia służebności” (s. 4 skargi).

Wstępnie należy wskazać, że – jak można wnosić z przyjaznej interpretacji zacytowanego fragmentu skargi kasacyjnej – celem skarżącej było w istocie zakwestionowanie dokonanej przez Sąd oceny, iż w sprawie nie zachodziły przesłanki zasiedzenia służebności; brak słowa „nie” między słowami „w przedmiotowej sprawie” oraz „w ogóle zachodziły” stanowił natomiast jedną z obecnych w skardze oczywistych omyłek pisarskich. Zacytowany wyżej *passus* obejmuje całość wyводу poświęconego przyczynom, dla których skarżąca uznała wywiedzioną w sprawie skargę kasacyjną za oczywiście uzasadnioną.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie* sprzeczności przyjętej przez Sąd drugiej instancji wykładni lub zastosowania prawa z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji prawa. Wnoszący skargę powinien więc zawrzeć w uzasadnieniu wniosku wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się "oczywista zasadność" skargi i przedstawić odpowiednie argumenty (zob. postanowienie SN z 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Do przyjęcia skargi do rozpoznania na podstawie wskazanej przyczyny kasacyjnej nie jest wystarczające samo kwalifikowane naruszenie prawa przez Sąd drugiej instancji. W art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. mowa bowiem o oczywistej zasadności skargi, a nie o trafności zarzutu. Przytoczone przez skarżącego okoliczności powinny zatem jednoznacznie wskazywać na to, że w zasadniczym postępowaniu skarga

kasacyjna zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (zob. postanowienie SN z 10 maja 2019 r., I CSK 768/18).

Uzasadnienie wniosku skarżącej wymaganiom tym nie odpowiada, gdyż sprowadza się do ogólnego wyrażenia niezadowolenia z wydanego w sprawie postanowienia. Wnioskodawczyni nie przedstawiła argumentacji koniecznej przy powołaniu się na przyczynę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zdolnej do przekonania o "oczywistej" zasadności skargi. Wymaga przy tym podkreślenia, że połączenie przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. z oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy dotyczą one odmiennych podstaw kasacyjnych. Dana kwestia nie może bowiem stanowić istotnego zagadnienia prawnego i jednocześnie nie pozostawiać żadnych wątpliwości co do prawidłowego jej rozstrzygnięcia (zob. postanowienie SN z 9 stycznia 2012 r., III UK 60/11).

Nieprzedstawienie przez wnioskodawczynię w istocie żadnej argumentacji mającej świadczyć o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (za argumentację nie można bowiem uznać prostej negacji stanowiska Sądu drugiej instancji) uniemożliwia szersze odniesienie się do stanowiska skarżącej; merytoryczna analiza podstaw skargi kasacyjnej jest bowiem dopuszczalna dopiero po przyjęciu tej skargi do rozpoznania, a nie na etapie tak zwanego przedsądu. Należy jednak zaznaczyć, że lektura uzasadnienia zaskarżonego postanowienia oraz skargi kasacyjnej nie prowadzi do wniosku, by skarga ta była oczywiście uzasadniona.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania. O kosztach rozstrzygnięto mając na względzie sprzeczne interesy uczestników, ich wysokość ustalając na podstawie § 5 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

[J.T.]

[ms]